

— Զօգ չէ, Եւսէք դուք: — 1866, մայրս կորսնցուցած տա-
րիս ..

Այս ցաւոտ դրուագը իրապէս կը
ցըտէ հոգիս: Կը հաւնեմ զիստի ու կը
բաժնուիմ իրեն, հիւանդով իր ծնողա-
սիրական զգացումներն վրայ, ինչ որ
պատկեր պատկեր մը չէ, մասնաւոր հրա-
պարակային կեանք ունեցող անհատի
մը համար:

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՀԱՅՏՈՒՅԻՆԻՆԸ ՀԱՐԱՆ, ԱՌԻՆԻՆԻ ՄԷՋ

Սըր Ժ. Կորտըն Սըրիկ, Բարեյոյսի
կառավարութեան նախարարացեալ,
Լոնտոնեան հրապարակագրի մը հետ
տեսակցութեան մը միջոցին, յայտնե-
րէ թէ խիստ զուժեղ անգամ է անգլիա-
կան կառավարութեան կողմէ արուած
որոշման մասին, որ նպատակ ունի
զաղթականութեան մէջ չձգել խոր-
հարանական որոշումները: Սըր Կոր-
տըն Սըրիկ անկողնէն է նաեւ թէ, եւ-
թէ կառավարութիւնը Լորտ Միլնըրի
պահով կանխելու միայն զորածառ ըլլա-
յալ զոգործիքներն յաւաք վերջին
միջոցին: Անգլիական կառավարութեան
որոշումը ըսելով Սըր Կորտըն Սըրիկ
վերջնականով, կ'երաւագործէր զաղ-
թականութեան մէջ և ամբողջ Հարա-
ւային Արիւնդին մէջ խաղաղութիւնը
և հանդարտութիւնը, եւ այդ խաղա-
ղութեան ու հանդարտութեան է որ
պէտք կայ:

Բարեյոյսի հասած հետազոտիչ
կ'ընէ թէ բրիտանական կառավարու-
թեան այն որոշումը որուն նպատակն
էր մերժել իրեն տրուած աղերսագրին
պայմանները, և որոնք նոյնպէս կը
ձգտէին Բարեյոյսի զաղթականութեան
մէջ մտնելով խորհրդարանական ա-
պահովութիւնը ձգտելով, զոգործիքն
թեմայ ընդունուած է Արիւնդին մէջ:

Բարեյոյսի թերթը մը, որ մեծ պա-
քար մը մղած է ապահովութեան ձգ-
տման համար, իր անսաման տնտես-
ութեան վրայ յայտնէ Սըր. Չէյլընի տը-
ւած որոշման մասին, և կ'առաջարկէ
աղերսագրին համար պնդել: Լոնտոնի
բոլոր թերթերը երկու օրուանստեղծով
կը յիշատակեն կառավարութեան այս
որոշումը: Այդ թերթերին շատերը կը
գնահատեն այդ որոշումը եւ ուրիշներ
վերապահութեան կը խոսին:

ԱՆԳԼՈՅԻՆ ԳԱՂՈՒՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԱՐԿԱՄԸ

Անգլիոյ զաղթային նախարար Ս.
Չէյլընը բաւական վստահօք այր-
կած մը անցուց, ինչպէս հետազոտիչները
հաղորդեցին ժամանակին:

Ժուլի 7-ին կէս օրէն վերջ գաղթա-
յին նախարարը Տառնինկ Սըրիկին
Չէյլընի-Բորոն դասած տանին, կառնին
ձին տապալեցաւ, և կառնը իր վրէժն
յանկարծակի կերպով կանգ առած է ո-
րով նախարար կառնին յաւաքապահով
պատուանին զարնուած է: Պատուա-
նին ապակիները կտորած են, Ս. Չէյլ-
ընը իր անկողնէն զարուարող զաղթա-
յին նախարարութեան պաշտատանին:

Նախարարը բաւական արեւն կոր-
անցուցած է, թերեւս ապակիի կտոր-
ները երակ մը կարած են: Թմբկահե-
րուն յանձնարարութեան համաձայն
Ս. Չէյլընը Չէյլընի Բորոն հիւանդ
դասուց փոխադրուած է, ուր, զորս
ծողութեան տեսակին մէջ անգամ մըն
այլ լաւ կերպով ձննդէ և խնամով մը
վերջը կարգով վերջ տարած են իրեն
ընդ հիւանդի սեղանին:

Կ'ըսուի թէ բոլորները յայտարարած
են որ պէտք չէ հիւանդը տեղէ անդ
փոխարկել, և այդ պատճառաւ ինչ
արտօնքն նոյն իսկ որ կառնով իր տու-
նը փոխադրուի: Այս պատճառաւ ար-
կածին զգիւնը հիւանդը հիւանդանոցը
մնացած է: Նախարարին վերջը գլխա-
ւորաբար ճակտին վրայ է որ բաւական
ծանր է եղեր բոլորներուն ըսածին հա-
մարձ սակայն ոչ անգամ վստահաբար
Լոնտոնէն քաղաքը յուլի 7-ի թուա-
կիր հետագայը կ'ընէ թէ շարունակ
Չէյլընի Բորոն կը հասնին քաղաքին այ-
ցիւններ, թէ հետոյն և թէ կառնով
զաղթային նախարարին կացութեան
մասին տեղեկութիւն տանելու համար:

Չէյլընը արկածին առաջ երես-

փոխանական ժողովին ելած զաղթային
նախարարութեան պաշտատանունը զա-
ցած և անկից ալ Արեւելքի քիւնդ
երթալու համար ճամբայ ելած էր:

Դարձեալ յուլի 7-ի թուակիր հետա-
գիր մը կ'ընէ թէ Լորտ Սալպլըրի
Լորտերու ժողովին մէջ եղած ասեմ
արկածը խնամով, զայն անմիջապէս
հաղորդէր է նախարարներուն:

Չէյլընի արկածը ամբողջ Լոն-
տոնի մէջ մեծ յուզում յարուցեց: Զե-
յլընը Չէյլընի այս արկածին համար
զաղթային նախարարներու համաձա-
ղովը և Կիլտնոյի կայսերական մեծ
խնդրով, որոնք ամէն թաղաքու-
թեան հանդէսներու առթիւ անդ
կ'ուսենան, յետաձգուած են:

Անուշ որ զաղթային նախարարին
չուրջ կը գտնուին, կը կարծեն թէ
նախարարը շուտով պիտի կրնայ իր սո-
փորական աշխատութիւններով զբա-
ղուի:

Նախարարը խնամով բոլորներէն
7-ի կէս զիւրեքին ժամ մը առաջ հա-
ղորդած են թէ Չէյլընը ալ եւս ցաւ
չզգար, իր ընդհանուր վիճակը զոգա-
ցուցիչ է: Բոլորները ապահովուած են
որ ուղեղի ցնցում անկիւ ունեցած չէ:
Չէյլընի խնդրով անգլիական նկատ-
մամբ յուլի 8-ի թուակիր հետագիր մը
կ'ընէ թէ Չէյլընը լաւ գիւնը մը ան-
ցուցէ: Բարեյոյսը կը չարտանակուի
Հիւանդանոցէն հրապարակուած տեղե-
կագիրը կ'ընէ թէ նախարարին բացար-
ձակ հանգիստ պէտք է: Չէյլընը հի-
մակուելու հիւանդանոցը կը մնայ բը-
ժիկներու յանձնարարութեան համաձա-
կմամբ: Նախարար զաղթային նախարար
չի կրնար առ այժմ իր սովորական աշ-
խատութիւնները շարունակել: Չէյլընը
լինի հիւանդ իր աշխատանքներուն
համակերպած է բոլորներուն խորհու-
րին:

Յուլի 8-ի թուակիր հետագիր մը
կ'ընէ թէ Չէյլընը հաղորդեց զաղ-
թային նախարարութեան պաշտատնա-
տան թէ պատանած արկածին համար
չի կրնար կիրտնուի մէջ յուլի 7-ի տան
և մէկին (երեկ) թաղաքու-
թեան առթիւ արեւելքը կայսերական
հանգիստները ներկայ գտնուի: Եւ նա-
խագահն է հետագիրը կը յանձնէ նաեւ
թէ որոշուեցաւ որ այս շաբթիկը իր-
տանական զաղթային նախա-
րարներուն ժողովը տեղի չունենայ:

ՎԵՆԵՑԻԱ
Վիեննայի քաղաքին կը հետազոտի թէ,
պատմաբանները ամբողջութեամբ զո-
րավար Ռուստայի, Պարսկաստանի
և Սերակոսայի միջեւ, յուլի 3-ին, յաղ-
թեցին 3000 հոգիէ բաղկացած Վենե-
ցիական զորաշարները: Երբեք
Մոմէնզաւ և Բազզո զորավարներուն
հրամանատարութեան ներքե կը զբա-
սուէին:

ՎԵՆԵՑԻԱ
Վիեննայի նախագահը, Ս.
Բազզո անցեալ կիրակի երեկոյն
Լաւուարա երթալու համար ճամբայ
եղած է: Կ'ըսուի թէ անկից ալ Պար-
սկայն պիտի մեկնէ ապստամբներուն
վրայ յարձակում մը ընելու մտադրու-
թեամբ:

ՀԱՊԵՆՍՈՒՆ
ՊԱՏՈՒՆԻՆԻՆԻՆԸ
Բեթերպուրկին յուլի 3-ի թուակիր
հետագիր մը կ'ընէ թէ Հապենստանէ
պատմաբանութիւն մը Մաթիւս
Կալի առաջնորդութեամբ Բեթեր-
պուրկի եկաւ:

ԻՏԱԼԻԱ
ՅԱՄԱՐԻՆԻՆԻՆԸ
Իտալիոյ թաղաքը, որ երեկ ճա-
րայ ելաւ Ռաբոնիսին, Բեթերպուրկի
պիտի երթայ Վենետիկ: Ռաբոնիսին,
Միլանին, Հալէի, Բոլոնի և Գոմար-
նիի ճամբով:

Թաղաքը ամառայ Լորտ Բեթեր-
պուրկի պիտի հասնի: Արտաքին գոր-
ծոց նախարար Բոնիգլի յուլի 8-ի
իրիկունը Հոմէն: Միլան մեկնելով,
անկից ալ յորեքշաբթի զիւրեք արեւ-
տական կառավարութիւնը Ռուսիա ճամբայ
եղած է:

ԲՈՒՆԻՆ
Բեթերպուրկին կը հետազոտեն թէ
Մանուկիոյ Շառպին քաղաքը, Գոլե-
րայ պատանած է:

ԼՈՐՏ ԲԵՆԻՆԻՆԸ
ԿԸ ԲԵՆԻՆԻՆԸ
Անգլիոյ Երեսփոխանական ժողովին
մէջ, լորտ Բեթերպուրկ, արտաքին գոր-
ծերու մասին ինչ ինչ հարցումներու
պատասխանած տանին հետեւեալ խոս-
քին ալ արտասանած է: Միւսին իրի-
տանին զինակցութիւն չի փնտրու,
այլ կը չնորհէ: Այս խոսքերը շատ
զեղչ հիւսիսն ակնմխելու և քաղաքա-
կան շրջանակներու մէջ խառն գնա-
ղապետեցաւ: Թաղաքապետը հաստատեց
մը կ'անուանէ արտաքին գործոց խոր-
հարանին լորտ Բեթերպուրկ այդ խոս-
քը:

Ուրիշ թերթեր ալ կ'ըսեն թէ այդ
խոսքը ոչ միայն ճակատ է այլ նաեւ
սխալ: Պատմութիւնն յայտնի է որ

Մեծ Բրիտանիա զինակցութիւններ
խնդրած է արգէն: Ասկէ մէկ ու կէս
տարի առաջ զաղթային նախարար
Սըր. Չէյլընը կը յայտարարէր թէ
Գերմանիոյ կամ Ամերիկայի հետ զի-
նակցութիւնը միշտ կրնայ օգտակար
ըլլալ Անգլիոյ:

1800 թուականին Անգլիա-գերման
համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ: Զինու-
մասին Լորտ Բեթերպուրկ կրնայ ըսել
Գերմանիա «ինքզինք» և Անգլիա «նոր-
հեղ»: Դարձեալ կրնայ ըսել լորտ Բե-
թերպուրկ թէ 1902-ին կնքուած անգլիա-
գերմանական համաձայնութիւնը ճարտ-
«ինքզինք» և Անգլիա «նորհեղ»:

Այդ ժամանակ յայտարարութեան
համար Բարիկեան թերթ մը կ'ընէ —
«Անգլիա լորտ Բեթերպուրկ կ'ըսէր թէ
Բեթերպուրկ «պարտաւորուած» էր
Ճարտին հետ զինակցել, որովհետեւ կը
վանար թէ Միլանին 2-րդին հետ կը
զինակցի: Սալպլըն է որ Ճարտին «նոր-
հեղ» էր» Ռուսիայէ այդ զինակցու-
թիւնը, և այն այս միջոցին էր որ
Անգլիա փութեց անմիջապէս դաշնակ-
ցիլ»:

ԵԱԶԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Գարեթ Մուշաթիւրէտարն Շահին
Բարիպատէն եկնաւ առթիւ, տեղ-
ւոր ինքնապաշտպան և քաղաք մար-
մին իրիկուն նաեւ որոշութեամբ խո-
րակ կայսրանը գտնուեցան:

Բաղաբազմեք Ֆրանսերն իւզուով
ճառ մը խոսեցաւ: Եւ վերապա-
րու Շահը շարակալութիւն յայտնե-
լով ըսաւ թէ, շատ զուժեղ անգամ է ին-
քուն ապստամբներն, և անգլիական
Թիւն ունի նորէն մտերմ դառնալու:
Եւ վերապաշտպանը զանազան
չափանիւր բախեց և աղքատներուն
համար 1600 զգուշան տուաւ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆՈՐ ԴԱՅՔՈՒՆ

ՄԱՐԹԻՆԻՆԻ ՄԷՋ

ՖՈՐՏ-ՏԵՐՏԻՆՆԱՆ — Կէս զիւրեքն
եղած նոր և անհիշ ընդունում մը
տեղի ունեցաւ: Ժողովուրդին մէջ մեծ
խուճապ կը տիրէ: Վստահեալ աստի-
ճան տակաւին յայտնի է: Հետագրու-
կան թերթերը այդքան երեքարական
հոսանքներ Գարեթի առջեւ չափաւոր
մէջ գտնուող անգլիական գիտնական-
ներ խոսքն որ և է տեղեկութիւն
չկայ, որոնք մասին մատուցութիւն կը
տիրէ: Դաւով Ֆրանսացի գիտնական-
ներն, անոնք արգէն երէկ ճամբայ
եղած էին դէպի Կուստալուր:

ՎԵՆԵՑԻԱ, 10 յուլիս — Երեկ իրի-
կուն ալ շարունակուեցան Աւստրիոյ և
Հունգարիոյ միջեւ եղած պետական
պայմանագրութեան խորհրդակցու-
թիւնները: Վերջնական որոշումը երե-
կոյն իրիկունը ինքիւնք կարգադրու-
թիւնն իւրեք պիտի արուի:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՍ — Անաթոլիոյ Գեր-
պուրի Ալեքսանդր Բար զուգործի այ-
րին, ծնեալ Շէլզֆիլ-Հոլշայն-Սոնտեր-
պուրկի-Երեսփոխարին իրիկունը, մեռաւ:
91 տարեկան, Ամսթըր 1863-ին մե-
ռած էր:

ԼՈՆԴՈՆ — Իրիկուն, երբ ժողո-
վութիւնը կը սպասէր Ալեքսանդր Թա-
ղաքին ժամանելուն, որ կ'երթար
բացումը կատարելու աղքատ տղոց հի-
ւանդներուն իրապատ կազմակերպուած
բարեգործական Պաշտպան, եկեղեցիին
պատեն հարկեր թիւ ծանոթութեամբ
քար մը վրայ ինկաւ: Կին մը մեռաւ և
ուրիշ հոգի վիրաւորուեցան:

Այստեան բոլորական տեղեկա-
գիր կ'ընէ թէ Էստոնա թաղաքորդի
անողովութեան վիճակը միշտ գոնացու-
ցիլ է:

ԲԵՐԼԻՆ — Կը հետազոտեն թէ Զին
պաշտպանութիւն ստացեր է թէ տեղու-
թիւնները ընդ օրէն իրեն պիտի վերա-
դարձնեն Թիւն-Չիւրի վարչութիւնը:

ԲԵՆԻՆԻՆԸ — Օլմէպուրկի մեծ
զուգործ ու մեծ զգուշահի Բեթերպուրկ
հասնի: Կայսրանին մէջ սիրով կը
պով ընդունուեցան Զորին, Զարուհիին
ու մեծ զուգործն կողմէ:

ԲԵՆԻՆԸ — Շլաուք կարտինալը մե-
ռաւ իրիկունը:

ՀՈՒՄ — Վիլհելմ Էմմանուէլ Թա-
ղաքորդ, այս իրիկուն, ճամբայ ելաւ
դէպի Ռուսիա:

ՆԻՒՆԻՆԸ — «Արեւ-Նորդ-Էսթըր»
կ'ընէ թէ Բաթերպուրկ նախագահը Վենե-
ցիական ճամբայ եկեր է Եւրոպա
գալու համար:

Կ'ըսուի թէ Ուալիկիթերն ուս-
ղապան Գալիին կոտոր ծանուցեր է որ
ուսու կառավարութիւնը պարպած է
Մանուկիոն և թէ այդ նախագահը
պարպած է Զինու վերադարձնելուն:

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒՄԸ

ԲԱՐԻՉ 11 յուլիս — Նիւ-Եորքէն
քաղաքը հետազոտի մը նախով Պա-
սիֆանիոյ Բիթեպուրկի հանքերն մե-
կուն մէջ հրեքն պատահելով 300 հոգի
մեռաւ:

ՀՈՒՄ — Բաւոյի թաղաքորդ իր
հետ ունենալով արտաքին գործոց նա-
խարար Մ. Բեթերպուրկի և իր հետե-
ւորները, երեկ Ռաբոնիսին, Ռուսիա
երթալու համար ճամբայ եղած է: Մեկ-
նեւու միջոցին ժողովուրդին կողմէ հա-
մակրական ցոյցեր եղած են:

ԲԱՐԻՉԻ ՊՈՐՍԱԼ

BOURSE DE PARIS

11 Յուլի 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	101 27
Բեթ	(Tab. Turcs)	322 —
Գոսուլիա	(R. Turque D.)	27 30
Նիւսպուր	(L.ots Tapes)	116 50
Պանք. 0/0	52 (Banque Ott.)	556 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	135 50

ՍԵՆՍԵԼԵԳ ՐԵՍԵ ԱՆԻՍ

Տիւրքի ճիւղաւ կիւրիս Սեյմալը
րէմով այլին Համիդիէն ճամբին չէրի-
Ֆիտէ ինքն պուրուսուց արդ:

ՆԵՐՔԻՆ

Բ. ԴԱՐԱՆ ՄԷՋ — Մաքսային վե-
րանտիւն Նաւիթ քաղաք և պուրպա-
կան գործակալատար Մ. Կէլօթ առջի օր-
տեսակցութեան Բարձր. Մեծ-Եպարքո-
սին հետ:

Հոլանտական և Դարաւալի դե-
պարտեւ և Կէլօթ դեպարտաւոր գոր-
ծակալատար ալ տեսակցեցան Բարձր.
Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց
նախարարին հետ:

Նոյն օրը այս վիլիքին հետ ան-
սակցեցաւ նաեւ ամերիկեան դեսպան
Մ. Կէլօթ:

ԵՄԱՍԿԱՆ Յանձնաժողովը առջի
օր զարմեւ գտնուեցաւ:

ԵՄՈՒՐԻՆ մէջ հրապարակուող Վա-
նիթ-Բարձր (լուսերը արտաքինութեան Ար-
տա Ուսկան Էֆէն փոխադրուեցաւ
փառաքան Զիւրի-Եսթուր Երթալու
Էֆէնիին) Կայս. Իրաւով:

ԱՆԿԻՆՈՅ դեսպանատնը գործա-
կատար Մ. Պրեմը, առջի օրը, Վի-
նիթ պարտաւորուող Մուսանի գնաց
զգուշական պայտի համար:

ՊՈՒԿԱՐԻՆՈՅ Ֆիտիքանտ իրիկուն
յուլի 8-ին Բարձր Բարձր ինքնով մեկնած
է: Կ'ըսուի թէ իրիկուն անկից ալ Հը-
նով կ'երթայ:

Պուրպա թերթ մը կ'ընէ թէ Ի-
սանը յուլի 30-ին Բուսուգ պիտի
ըլլալ կարգ մը հանդէսներու ներկայ
գտնուելու համար:

ԱՆՍՈԼՈՒԻ երկաթուղիները ընդ-
հանուր տարեկ Մ. Հիւկին առջի օր
տեսակցեցաւ Թուրքի և հանդուգաւ
չինութեան նախարարին հետ:

ԳՈՐԲԻՐԸ — Աւստրական սեն-
եակը խնդրեց մաքսային վերադարձն-
թիւնն որպէս զի վիճակագրութիւն մը
պատարասէ 30 տարեկ ի վեր արտա-
ւած զորքերուն վրայ:

ԿԱՅՍ. Կոմիտէի շորս պարթիկ
ուսանողներ ընդունուեցան Կայսր թը-
կական վարժարանին մէջ:

ԱՌԻՆԻՆԸ ՏՐԻՊՈԼԻՆՈՅ Իտալա-
կան ընդ, հիւպատոս կարգուեցաւ Մ.
Ալկուրթ Մ'ուսան. Պոլսոյ իտալա-
կան դեսպանատնը անոր պատանին
վաւերացուց ինքուր:

ԵՐԵՎԱՆԻ ամուսին հանգրուան ար-
նորէ կարգուեցաւ Թերանի գորա-
րաններուն նախորդ տօրէն Ասի
փաշա:

ՄԵՆԵՆԸ — Այս-Սուլայի մէջ
գտնուած զորքեր (զմարտ) հանը
չափաւորուեցաւ համար 60 տարուան մե-
նանորդ տարեկան Կայս. մասնաւոր
թիկնապա: Ֆիթիք Զերեք Մէհմեդ
փաշայի:

ԲԵՐԱՅԻ յոյն հասարակութիւնը 20
հազարէ 40,000-ի բարձրացուց Յուսեց Մ.
Գալարպարին վճարած տարեկան
գումարը: Եւ Սրաքանութիւնը այս առ-
թիւ շարակալութեան գիր մը զրկեց
տեղին Թաղ. Նորդիին:

ՕՆԱՐԱՆ ԻԼՂԵՐԻՆԷ ԳԱՄԱԿԻՑ 20—335

